

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ**ԴԻԻԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱԹՈՌՈՅ****ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ****«ԿՈՎԵՐՈՒ ՊԱՐՏԵՋ» ԿԱԼՈՒԱԾԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ
ՉԵՂԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը այսու կը տեղեկացնէ, թէ 26 Հոկտեմբեր, 2023-ին, նամակ ղրկած է Xana Gardens Ltd-ին, տեղեկացնելով, որ չեղեալ կը նկատէ Երուսաղէմի Հին Քաղաքի Հայկական Թաղամասի «Կովերու պարտէզ» կալուածի վերաբերեալ 2021 թուականի Յուլիս 8-ին ստորագրուած համաձայնագիրը:

1 Նոյեմբեր, 2023

ԴԻԻԱՆ Ս. ԱԹՈՌՈՅ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ**ՍԱԴՐԱՆՔՆԵՐ «ԿՈՎԵՐՈՒ ՊԱՐՏԵՋ» ԿԱԼՈՒԱԾԻ ԽՆԴՐՈՎ**

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը այսու կը տեղեկացնէ, որ «Կովերու պարտէզ» անունով յայտնի կալուածի վարձակալութիւնը չեղեալ նկատելու նամակէն յետոյ երկրորդ կողմը, փոխանակ նամակին պատասխան տալու, արձագանգած է կալուածի վրայ առկայ պարսպի եւ կայանատեղերու քանդումով, ասֆալտի հեռացումով եւ շատ աւելի մեծ վնաս պատճառելու սպառնալիքով:

Երէկ երկրորդ կողմը նոյնիսկ զէնքով զինուած անվտանգութեան աշխատակիցներ եւ վարժեցուած շներ բերած էր կալուած՝ պահանջելով ազատել կալուածը հայկական ներկայութենէ: Ի պատասխան այս պահանջի՝ Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքը, Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան անդամները եւ Հայ համայնքի անդամները հաւաքուած էին հոն՝ խաղաղ կերպով իրենց դժգոհութիւնը եւ անհամաձայնութիւնը յայտնելու եղած պահանջին:

Քանի մը ժամ յետոյ կողմերը պայմանաւորուեցան հեռանալ կալուածէն եւ ոչինչ ձեռնարկել այնքան ժամանակ, մինչեւ Պատրիարքութիւնը շտապայ համաձայնագիրը չեղեալ նկատելու իր ղրկած նամակին պատասխանը:

6 Նոյեմբեր, 2023

ԴԻԻԱՆ Ս. ԱԹՈՌՈՅ

COMMUNIQUE
FALSE STATEMENT WAS ATTRIBUTED TO
HIS EMINENCE BISHOP KORYOUN BAGHDASARYAN

The Armenian Patriarchate of Jerusalem hereby declares that on the November, 6th 2023, a letter was sent to Advocate Daniel Abarbanel of the firm Arnon, Tadmor-Levy, from Dr. Advocate Klagsbald, where a completely libelous, defamatory, and false statement was attributed to His Eminence Bishop Koryoun Baghdasaryan. The false quote attributed to Bishop Koryoun is said to have been relayed on the grounds of the Armenian Gardens by His Eminence to Danny Rothman on November 5th, 2023. On November 7th, 2023, a widely read Israeli media outlet known as “Y-net” published an article where the abovementioned libelous letter was referred to. After members of the Armenian community reached out to the journalist to complain about the one sidedness of the article along with the complete lack of journalistic integrity as His Eminence was never contacted to confirm or deny the libelous statements, the article was edited and the defamatory statements were removed.

Mr. Danny Rothman, using the fabricated statement, also submitted a complaint to the police station, where Bishop Koryoun was then called for an investigation.

The Armenian Patriarchate of Jerusalem hereby declares that all the statements attributed to Bishop Koryoun Baghdasaryan as false and that Mr. Danny Rothman fully intends to defame the personality and likeness of Bishop Koryoun.

Let it be on record, that despite several attempts by Mr. Danny Rothman to talk to Bishop Koryoun on November 5th, 2023, His Eminence never once exchanged words with him.

Bishop Koryoun Baghdasaryan is preparing to sue Mr. Rothman to restore his good name.

15 November, 2023

DIVAN OF THE ARMENIAN PATRIARCHATE

ՀՐԱՏԱՊ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՐՁԵԱԼ ՍԱԴՐԱՆՔՆԵՐ «ԿՈՎԵՐՈՒ ՊԱՐՏԷՁ»
ԿԱԼՈՒԱԾԻ ԽՆԴՐՈՎ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐԻՆ. ԵՐՈՍԱՊԷՄԻ ՀԱՅՈԿ Պատրիարքութիւնը այս օրերուն կը գտնուի իր 16-դարեայ պատմութեան ամենամեծ գոյաբանական սպառնալիքի տակ: Գոյութեանական-տարածքային այս վտանգը ամբողջութեամբ կը տարածուի նաեւ Երոսապէմի բոլոր Քրիստոնէական համայնքներու վրայ:

Երոսապէմի Հայոց Պատրիարքարանը վերջերս չեղարկած է «Կովերու պարտէզի» խաբէբայութիւններով շաղախուած պայմանագիրը:

Կառուցապատողները փոխանակ չեղարկման նամակին օրինական պատասխան տալու, ամբողջութեամբ անտեսած են Պատրիարքարանի իրաւական դիրքորոշումը այս հարցի վերաբերեալ՝ ընտրելով սադրանք, յարձակում, հալածանք, մինչեւ իսկ ոչնչացում հրահրող մարտավարութիւն՝ «Կովերու պարտէզ» բերելով զինուած վարձու սադ-

րիչներին:

Վերջին օրերուն «Կովերու պարտէզ» կայանատեղիի ասֆալտի ահուելի ոչնչացումն ու քանդումը իրականացուած է կառուցապատողներու կողմէ առանց քաղաքապետարանի եւ ոստիկանութեան արտօնութեան: Անտեսելով այս հանգամանքը՝ ոստիկանութիւնը վերջին քանի մը օրերու ընթացքին նախընտրեց Հայ համայնքի բոլոր անդամներէն պահանջել ազատե՛լ տարածքը:

Մենք կոչ կ'ընենք Երուսաղէմի բոլոր Քրիստոնեայ համայնքներուն այս աննախադէպ ժամանակներուն նեցուկ ըլլալ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան, քանի որ ասիկա եւս մէկ յստակ քայլ մըն է, ձեռնարկուած Երուսաղէմի եւ Սուրբ Երկրի մէջ Քրիստոնեաներու ներկայութիւնը վտանգելու ուղղութեամբ:

16 Նոյեմբեր, 2023

ԳԻԻԱՆ Ս. ԱԹՈՌՈՅ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՌԱԿԱՆ ՈՏՆՁԳՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՈՎ ԲԱՅՈՒԱԾ ԴԱՏԸ ՎԵՐՋԱՅԱԻ Ի ՆՊԱՍՏ ՎԱՆՔԻ

Այսու գրով Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանը կը տեղեկացնէ, թէ 2016 թուականին Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վարժարանի նախկին սաներէն՝ Հրայր Եզեկիէլեան դատական հայց ներկայացուցած էր Հայոց Պատրիարքարանի եւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան անդամի մը դէմ:

Իր հայցին մէջ ան կը պնդէր, թէ վերոնշեալ անդամէ զատ իր նկատմամբ սեռական ոտնձգութիւն կատարուած է նաեւ Սրբոց Յակոբեանց նախկին անդամի մը եւ Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ Ընծայարանի նախին ուսանողի մը (այժմ Արաբ Ուղղափառ եկեղեցւոյ հոգեւորական ի Պրազիլ) կողմէ: Առ այդ հայցուորը կը պահանջէր փոխհատուցում՝ գնահատելով այն մի քանի միլիոն ԱՄՆ տոլար եւ կ'առաջարկէր որպէս «անյապաղ փոխզիջում» (immediate compromise) շուրջ 4 միլիոն տոլար՝ հայցը ետ քաշելու համար:

Եօթ տարի տեւած դատական գործընթացներէ յետոյ, Կեդրոնական շրջանի՝ շրջանային եւ Երուսաղէմի շրջանային դատարաններուն, ինչպէս նաեւ Արդարադատութեան բարձրագոյն դատարանին ուղղուած հայցէ եւ Գերագոյն դատարան բողոքարկելէ յետոյ վերջնական վճիռ տրուեցաւ, համաձայն որու՝ հայցը մերժուեցաւ եւ փոխհատուցում չտրուեցաւ:

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը ուրախ է, որ յաջողութեամբ պաշտպանեց եւ վերականգնեց իր բարի անունն ու վարկը՝ մասնաւորապէս Իսրայէլական հանրային լրատուական կայանով այս հարցի վերաբերեալ «Հետախուզական զեկոյց» հեռարձակուելէ, ինչպէս նաեւ Սոցիալական կայքերու մէջ համակարգուած արշաւ սկսելէ յետոյ, որոնց նպատակն էր արատաւորել Պատրիարքութեան բարի համբաւը:

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանը կը վստահեցնէ իր հաւատացեալներուն, որ պիտի շարունակէ իրականացնել Սուրբ Երկրի մէջ իր կարեւոր եւ եզակի առաքելութիւնը՝ պաշտպանելով Սրբատեղեաց մէջ Հայ Եկեղեցւոյ իրաւունքները որպէս Status

Չսօ-ի երեք պաշտպաններէն մէկը, կազմակերպելով ուխտագնացութիւններ դէպի սըրբատեղիներ եւ պաշտպանելով հայկական հարուստ ժառանգութիւնը, որ ստեղծուած է Սուրբ Երկրի մէջ վերջին 17 դարերու ընթացքին:

7 Դեկտեմբեր, 2023

ԴԻԻԱՆ Ս. ԱԹՈՌՈՅ

COMMUNIQUE

A MASSIVE AND COORDINATED PHYSICAL ATTACK WAS LAUNCHED ON BISHOPS, PRIESTS, DEACONS, SEMINARIANS, AND OTHER ARMENIAN COMMUNITY MEMBERS IN JERUSALEM WITHIN ONE HOUR OF THIS ANNOUNCEMENT. SEVERAL PRIESTS, STUDENTS OF THE ARMENIAN THEOLOGICAL ACADEMY, AND INDIGENOUS ARMENIANS ARE SERIOUSLY INJURED.

Over 30 armed provocateurs in ski-masks with lethal and less-than-lethal weaponry including powerful nerve-agents that have incapacitated dozens of our clergy broke into the grounds of the Cow's Garden and began their vicious assault. We stress again, several priests, deacons and students of the Armenian Theological Academy along with indigenous Armenians are seriously injured. **ARMENIAN CLERICS IN JERUSALEM ARE FIGHTING FOR THEIR LIVES AGAINST IMPUNE PROVACATEURS.**

This is the criminal response we have received for the submission of a lawsuit to the District Court of Jerusalem for the Cow's Garden, which was officially received by the Court less than 24 hours ago. This is how the Australian-Israeli businessman Danny Rothman (Rubenstein) and George Warwar (Hadad) react to legal procedures.

The Armenian Patriarchate's existential threat is now a physical reality. Bishops, Priests, Deacons, Seminarians, and indigenous Armenians are fighting for their very lives on the ground. We are calling on authorities around the world and the International Media to help us save the Armenian Quarter from a violent demise that is being locally supported by unnamed entities.

We call upon the Israeli Government and Police to start an investigation against Danny Rothman (Rubenstein) and George Warwar (Hadad) for organizing their continuous criminal attacks on the Armenian Patriarchate and Community, attacks which seem to have no end in sight.

Israel is a State of law and order and such criminal behavior cannot be tolerated and go unpunished.

28 December, 2023

DIVAN OF THE ARMENIAN PATRIARCHATE

COMMUNIQUE
SECOND FALSE STATEMENT WAS ATTRIBUTED TO
HIS EMINENCE BISHOP KORYOUN BAGHDASARYAN

Shortly after the vicious attacks of today, defamatory pictures have appeared on social media with a picture of His Eminence Bishop Koryoun Baghdasaryan accompanied by false and slanderous statements.

It is clear that after submitting a lawsuit against Xana Gardens Ltd. in the District Court of Jerusalem, the sued party, instead of responding with legal procedures to the lawsuit, they have instead chosen to target individuals like His Eminence by launching a character assassination and attributing egregiously false statements to a Bishop of the Armenian Patriarchate of Jerusalem.

Roughly six weeks ago, Mr. Danny Rothman (Rubenstein) submitted a complaint to the Police accusing His Eminence of statements of a similar defamatory nature. His Eminence began legal proceedings to protect his character and likeness, and to prove that the accusation was false.

His Eminence, after today new defamatory episode, will submit an official complaint to the Police, and to engage again through lawful means to protect his character and likeness.

Once again, these falsely attributed statements and slanders are pure fabrications.

28 December, 2023

DIVAN OF THE ARMENIAN PATRIARCHATE

ՆՈՐ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ

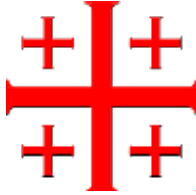
Նորին Ամենապատուութիւն Տ. Նուրհան Արքեպիսկոպոս Մանուկեան Պատրիարք Սրբազան Հօր նախագահութեամբ Տնօրէն Ժողովը իր ԺԸ (18) նիստին մէջ կատարեց նոր նշանակումներ:

Գերաշնորհ Տ. Թէոդորոս Եպիսկոպոս Զաքարեան ազատուելով Հելէն եւ Հտուարտ Մարտիկեան Թանգարանի տեսչի պաշտօնէն, նշանակուած է Սուրբ Աթոռոյս Ելեւմտից Տեսչութեան վարիչ:

Հոգեշնորհ Տ. Արշակ Աբեղայ Ղազարեան, ազատուելով Սուրբ Աթոռոյս Ելեւմտից Տեսչութեան վարիչի պաշտօնէն, նշանակուած Հելէն եւ Հտուարտ Մարտիկեան Թանգարանի նոր տեսուչ:

17 Նոյեմբեր, 2023

**ԵՐՈՒՍԱԼԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐԸ ԵՒ ՀՈԳԵԻՈՐ ՊԵՏԵՐԸ
յԱԶԱԿՅՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՀԱՆԴԷՍ ԵԿԱԾ ԵՆ
ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ**

**PATRIARCHS AND HEADS
OF THE CHURCHES IN JERUSALEM**

STATEMENT ON THE RECENT EVENTS IN THE ARMENIAN QUARTER

November 18, 2023

We, as the Christian community of Jerusalem and the Holy Land, share grave concern over the recent events taking place within the Armenian Quarter of Jerusalem. In recent days, a contested contract for development on a considerable portion of the Armenian Quarter has been declared canceled. Instead of it being handled through the proper legal channels, the alleged developers have decided to hire armed provocateurs, obstruct parking entrances, and begin demolition work.

We are worried that these events potentially endanger the Armenian presence in Jerusalem, as they set a precedent for similar engagements. The illegal actions taken by the alleged developer against the Armenian Patriarchate and community are not conducive for the social order that the peaceful and law-abiding Armenian community, which is a member of our Christian family in the Holy Land, longs for.

The provocations that are being used by the alleged developers to deploy incendiary tactics threaten to erase the Armenian presence in the area, weakening and endangering the Christian presence in the Holy Land.

As the Heads of the Churches, we express our solidarity with the Armenian Patriarchate and community in their decision to take the proper legal procedures in their cancellation of this transaction and urgently appeal to all relevant governmental and non-governmental bodies able to assist in this matter to help us restore the former peace and harmony enjoyed by all those who have used this land in the Armenian Quarter.

We are convinced that matters of this nature should be handled only through legal negotiations and procedures to avoid further escalations and violence.

—The Patriarchs and Heads of the Churches in Jerusalem

**ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԱՐԻ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՊԵՂՈՒՄՆԵՐՈՒ ԵՒ ՅԱՏԱԿԻ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒ
ՄԱՍԻՆ**

DIPARTIMENTO DI
SCIENZE DELL'ANTICHITÀ

SAPIENZA
UNIVERSITÀ DI ROMA

Statement December 2023

On 21 December 2023 were presented work in progress in the Holy Sepulchre in Jerusalem in 2023 to the leader of the Communities. The archaeological investigations area conducted by the Department of Antiquities of Sapienza University of Rome. In 2023 archaeological excavations proceeded uninterruptedly and stopped on October 7th 2023, until December 3rd. Archaeological excavations covered the areas of the south-eastern Rotunda, the space in front of the Aedicule, and the north-eastern deambulatory, divided into 6 excavation areas (369 m²) due to the need to maintain the functionality of the site for the passage of pilgrims and for liturgical and functional needs.

Throughout the area, an attempt was made to reach the quarry levels, and where this was impossible due to static problems, core drilling was used to understand the actual depth of the deposits and to reconstruct the course of the quarry exploitation. The north-west/south-west trend of the quarry's primary cultivation appears to be confirmed, with very steep slopes as one proceeds south-eastwards.

Structures from the Roman period emerged in the area of the deambulatory, where sections of a street were found under the walls of the Christian Basilica. There is a grated street with sidewalks that goes up from east to west, destroyed for the construction of the church. This street reuses a previous monument of which a small part remains. These are important elements that, although still to be coordinated with the topography of the area, allow us to begin to delineate the first elements of a settlement framework of the Roman period.

The elements relating to the early Christian period, mostly concentrated in the area of the Rotunda, are of greater significance. In fact, the area where the venerated tomb stood was the subject of a massive excavation project, which reaches close to the present-day entrance to the Aedicule.

Under the present aedicule, a circular marble base was found, made of re-used Roman pieces, defining an area of 6 m in diameter, which can be attributed to the first monumentalisation of the venerated tomb. The base belongs to a sacellum with a circular base and a forecourt with three steps to the east. The forepart had a north-south liturgical enclosure, the bases of which were found in the present-day Chapel of the Angel; immediately to the east of this enclosure, in the centre of the tomb entrance, must have been a small cippus-shaped mensa.

The monument must have been surrounded by a series of 12 supports, probably columns, defining a deambulatory of about 3 m. In front of the monument ran a colonnade with a north-south orientation, of which the stylobate was found. The presence of a water collection channel along the entire marble base suggests that this first monumentalisation was open-air.

At the end of the 4th century, this arrangement changed with the completion of the construction of the Rotunda. The chronology is given by the coin deposit found in 2022 in the floor preparation of the Rotunda, the later coins of which are from the third to the fourth century. The presence of the Rotunda involves the defunctionalisation of the

DIPARTIMENTO DI
SCIENZE DELL'ANTICHITÀ

SAPIENZA
UNIVERSITÀ DI ROMA

colonnade around the Aedicule and the stylobate in front of it, on which the new floor preparation is laid. The interior of the Aedicule and the area between them and the entrance is also renovated and paved.

The remains of the church found under the medieval deambulatory can also be attributed to the early Christian settlement of the area. Elements of the apse connect with what is already known from the Greek excavations and visible under the Katholikon. It was possible to find the head of the north apse, with the connection to the nave, and to document its construction method, in large blocks of local limestone, also reused. The rainwater channelling system was also found, in large stone pipes similar to those already known from the Armenian excavations. To the east of the end wall of the Christian church, part of the foundation of the triporticus was found.

To the 11th-century intervention, due to Constantine Monomachus, must be ascribed the changes in front of the aedicule, with the creation of the apse to the east, the remains of which can be seen in the grey marble slabs covering the base of the two pillars framing it, to the north and south. The flooring of this chapel makes use of the large 4th-century white marble floor slabs, which are inlaid with polychrome stone elements, as is evident from the negative impressions of inserts; the presbytery area was accessed through a metal gate, the traces of whose hinges are still visible in the ground.

Traces of later phases, prior to the medieval age, have been found in residual elements, such as a pavement made of reused marble elements, including porphyry, serpentine, cipolin, found in the western area of the Rotunda.

During the 16th century, the area of the Aedicule underwent a new transformation, with the reconstruction known from the sources, and of which fragments of cladding slabs remain, some of them with graffiti left by pilgrims, bearing names, dates, heraldic coats of arms, with a chronology reaching back to the 18th century. There are traces of the layout in front of the wayside shrine found in Bernardino Amico's 1609 plan, which shows two steps, the presence of an altar and the raised corridor towards the Aedicule. The archaeological documentation shows that the two steps had a red and black slab covering and proves that the raising of the floor in the central area took place at a time after their construction; therefore, this central area was delimited by kerbs. To the most recent phases of the complex's life belong the remains of the 19th-century fire, the restorations of the British Mandate.

Jerusalem, 21.12.2023

Prof. Francesca Romana Stasolla

Francesca Stasolla